

At balancere blandt flere forskellige kulturer er blot en af de færdigheder, som danske verdensbørn raffinerer. De lærer at kaste sig uforfærdet ud i nye udfordringer, og får et bredere perspektiv på verden. Af Christina Lopes

Verdensbørn

Martin Jacobsen sidder i en bus i en grænseby mellem Zambia og Tanzania, da Danmarksposten får fat i ham på mobilen. Foran sig har han 14 timers kørsel ind i Zambia, sammen med de fire andre unge danske volontører, han rejser rundt sammen. I et halvt år har de arbejdet for Folkekirkens Nødhjælp i Malawi, og om 14 dage går turen hjemad efter nogle øjenåbnende måneder.

Men mens vennerne tager til Danmark, rejser 19-årige Martin Jacobsen til Rom, hvor han har boet de sidste seks år med forældrene og lillebroderen. Her har han gået på international skole, hvorfra han i sommer færdiggjorde sin IB – en international studentereksamen. Inden familien flyttede til Rom boede de seks år i Grækenland. Kun de seks første år af sit liv har Martin tilbragt i Danmark – men alligevel føler han sig dansk.

”Når vi sidder på hotellet om aftenen, og de andre volontører fortæller historier fra deres gymnasietid, eller griner over en eller anden dansk tv-serie, er jeg nogle gange et stort spørgsmålstegn. Der er mange ting, jeg ikke forstår, fordi jeg har haft en helt anden opvækst. Men jeg er alligevel ikke i tvivl om, at jeg er dansk” siger han.

Martin Jacobsen er blot et af de tusindvis af danske børn, der vokser op uden for Danmarks grænser med deres udstationerede forældre. De fleste har boet i flere forskellige lande og er vant til at skifte skolekammerater, når de flytter fra en international skole til en anden. De vokser op som multikulturelle børn, fordi de har den danske kultur med sig og tilegner sig værtslandets.

Fagfolk vurderer, at der kan være store gevinster forbundet med en international opvækst. Disse børn får et langt bredere perspektiv på verden og lærer helt naturligt at

gebærde sig i andre kulturer. Som verdensbørn bliver de mere åbne og kaster sig uforfærdet ud i nye udfordringer, fordi de er vant til at udfolde sig i mange forskellige sociale sammenhænge.

Martin Jacobsen mener, at hans internationale opvækst absolut har givet ham nogle fordele.

”Jeg har nok generelt lidt nemmere ved at pejle mig ind på mennesker, der har en anden kulturel baggrund. Når vi møder en englænder på et hotel, kan de danske volontører sagtens kommunikere med ham, men de afholder sig måske fra at gå i clinch med ham, fordi de ikke har samme kulturelle baggrund. Der har jeg allerede forståelsen, fordi jeg fra min skole er vant til at omgås folk fra mange forskellige lande,” fortæller Martin Jacobsen, der mener at hans internationale opvækst har gavnet ham ”helt vildt”:

”Jeg er blevet introduceret for så mange kulturer, at jeg på en måde føler mig som et værktøj, der kan bruges i mange forskellige sammenhænge,” siger han.

Til foråret flytter han til Danmark, for at prøve sig selv lidt af.

”Jeg har mange ubesvarede spørgsmål omkring dét at være dansk. Jeg føler mig dansk, taler dansk derhjemme, men har ikke boet i Danmark siden jeg var seks år gammel. Jeg har ikke besluttet, om jeg vil læse videre i Danmark eller i England, og det er derfor helt bevidst, at jeg har tilbragt et halvt år som volontør for en dansk nødhjælpsorganisation, og nu flytter til Danmark i et halvt år. Jeg vil simpelt hen se, om det er mig.”

Interkulturel konsulent Line Mørkbak og Lena Lauridsen udgiver i løbet af foråret en inspirationsbog til det globale familieliv. Målgruppen er de danske familier, der hvert år rejser ud for at slå sig ned i en anden kultur.

Ideen til bogen fik forfatterne, fordi der ganske simpelt

ikke var meget materiale at finde om emnet, da de selv flyttede ud med deres familier.

Bogen, der endnu ikke har nogen fast titel, udkommer på Børsens Forlag i løbet af foråret, og er bygget op over en række kapitler, cases, ekspertkommentarer og interviews med danske familier bosat i udlandet. Den er tematiske opbygget og tager højde for de spørgsmål, der melder sig både før, under og efter udlandseventyret. Bogen giver blandt andet en række konkrete forslag til, hvordan familien tackler udflytningen med børn. Både hvilke overvejelser, man skal gøre sig, inden man tager af sted, og hvordan man kan forberede sig på de udfordringer, der opstår undervejs.

Lena Lauridsen vurderer, at alle børn kan klare den udfordring, det er at rejse ud.

”Men det kræver, at forældrene bakker deres børn op, er 100 procent opmærksomme på deres udvikling, og er parate til at opfylde de særlige behov, som det enkelte barn har,” siger hun. Hvis de ting er på plads, kan en international opvækst være en kolossal berigelse for et barn.

”De her børn får en livsoplevelse, som de aldrig ville kunne få i Danmark. De får en rumlig og konkret forståelse af verden. Og de får mulighed for at opleve den i et perspektiv, som monokulturelle børn ikke får,” siger hun.

Hun påpeger, at det er vigtigt, at forældrene alene tager beslutningen om at flytte ud.

”Først og fremmest skal begge parter i parforholdet være enige om, at udrejsen er en god ide. Man skal være afklaret om rollefordelingen – at en af parterne sandsynligvis kommer til at gå hjemme – og man skal gøre sig nogle tanker om, hvilke udfordringer det medfører, og hvad man vil med sit liv. Ellers kan den hjemmegående part – oftest kvinden – komme til at ende som en småfrustreret husmor i en forstad. Og det er den slags, der smitter af på børnene.”

Når beslutningen er truffet, skal man inddrage børnene på en måde så de ved, at forældrene er enige og ansvarlige for beslutningen.

”Der er mange måder, hvorpå man kan inddrage børnene. Man kan fortælle dem, hvilke muligheder, udflytningen giver dem, og give dem alderssvarende medbestemmelse: hvordan de vil sige farvel til kammeraterne herhjemme. Hvilke ejendele, de vil have med. Det afgørende er, at man får dem til at være aktive medspillere i processen,” siger Lena Lauridsen.

Når man kommer frem, er det vigtigt, at man som forældre skaber en kontinuerlig hverdag for børnene. Hvis fredag har været sliktag i Danmark, kan fredag i Uganda også være sliktag, hvor familien hygger sig og ser en film sammen. Aller vigtigst er det, at forældrene får skabt en stabilitet, så børnene får rum til at trives, og dermed kan rumme og bearbejde de mange nye indtryk på en konstruktiv måde.

”Forældrenes skiftende udstationeringer kan opleves som et nomadeliv for børnene. Det skal man være opmærksom

på, og sørge for, at der er nogle ting, der går igen, uanset hvor man bor. At familien for eksempel hygger sig om morgenbrødet om søndagen. At man har en fotovæg, der følger familien rundt, og minder børnene om de danske rødder. Det er vigtigt, at man som forældre giver børnene et stærkt fundament, som de kan bruge aktivt rundt omkring i verden,” siger Lena Lauridsen.

Kirsten Høgh Thøgersen er universitetsuddannet psykolog, har siden 1990'erne forsket i kulturelle forskelle og kulturchock for expats, og er en af de eksperter, der optræder i bogen.

Hun påpeger, at det at bosætte sig i en anden kultur medfører en omstillingsproces, der oftest indebærer et kulturchock. I starten er alting nyt og spændende, men efter kort tid opleves den nye kultur som en kæmpe mundfuld, der kan være ved at tage pipet fra familien, hvis den ikke har forberedt sig.

”En flytning til en anden kultur fremkalder nogle af de samme mekanismer, som man oplever i forbindelse med skilsmisser og dødsfald: man mister det vante fundament under fødderne og skal til at forholde sig til helt nye spilleregler og en helt ny kultur, siger hun til Danmarksposten.

Kirsten Høgh Thøgersen pointerer, at en udrejse virker som et forstørrelsesglas, hvor alt kommer under lup: både svagheder og styrker.

”Det betyder for eksempel, at de stærke børn får et vældigt skub fremad. De, der i forvejen har flair for sprog, bliver endnu bedre. For et stærkt barn, der er vokset op i et beskyttet miljø i Danmark, og måske derfor har manglet udfordringer, kan det være et stort plus at få den ekstra stimulation, som en udflytning medfører,” siger hun. Men også de knap så stærke børn kan have fordel af at flytte ud med familien. Men det kræver, at familien er opmærksom på barnet, og forberedt på at bruge den energi, der skal til for at få barnet til at trives.

”Det afgørende, når man rejser ud, er at man som forældre kender sit barn, og er parat til at opsøge de ressourcer, der er nødvendige for at barnet kan fungere i de nye omgivelser,” siger hun.

Kirsten Høgh Thøgersen påpeger at mens voksne ofte har et mere distanceret forhold til det at slå sig ned i et andet land, er det nogle helt andre følelser, der gør sig gældende for børnene.

”Forældrene har fra dag et bevidstheden om, at opholdet kun er midlertidig, og måske kun udfylder to-tre år af deres karriere, inden de skal hjem igen. For børnene fylder en udstationering ofte meget mere: de oplever, at de får et nyt hjem, og den oplevelse skal man støtte dem i: at hjemmet er der, hvor de bor. På den måde rustes man dem mod en rodløshed i fremtiden. Hvis de først en gang har fået bevidstheden om, at hjem, det er der, de bor, så giver man dem følelsen af, at de kan høre til hvor som helst.”

Læs i næste nummer Martin Jacobsens volontørberetning under Udefra og interviewet med Lena Lauridsen og Line Mørkbak om deres nye bog. Læs mere om multikulturelle børn på www.danes.dk